

หลักสูตรการทำสบู่สมุนไพร จำนวน 6 ชั่วโมง
ด้านพาณิชย์การและบริการ
ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอทับคล้อ

ความเป็นมา

การจัดการศึกษาอาชีพในปัจจุบันมีความสำคัญมาก เพราะจะเป็นการพัฒนาประชากรของประเทศให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการประกอบอาชีพ เป็นการแก้ปัญหาการว่างงานและส่งเสริมความเข้มแข็งให้แก่เศรษฐกิจชุมชน ซึ่งได้นำจุดเน้นการดำเนินงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ของกรมส่งเสริมการเรียนรู้ กระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การขับเคลื่อนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ และพึ่งพาตนเอง กระทรวงศึกษาธิการ ที่จะพัฒนา 5 ศักยภาพของพื้นที่ใน 5 กลุ่มอาชีพใหม่ ให้สามารถแข่งขันได้ใน 5 ภูมิภาคหลักของโลก “รู้เขา รู้เราเท่าทันเพื่อแข่งขันได้ในเวทีโลก” โดยได้กำหนดภารกิจจะพัฒนายกระดับการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถให้ประชาชนได้มีอาชีพที่สามารถสร้างรายได้ ที่มั่นคง มั่งคั่ง และมีงานทำอย่างยั่งยืน กรมส่งเสริมการเรียนรู้จึงได้กำหนดหลักการในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาอาชีพเพื่อการมีงานทำไว้ว่า ต้องเป็นการดำเนินงานที่มีความยืดหยุ่นด้านหลักสูตร การจัดกระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล รวมทั้งเน้นการบูรณาการให้สอดคล้องกับศักยภาพด้านต่างๆ

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอทับคล้อ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการประกอบอาชีพ การทำสบู่สมุนไพร ในฐานะที่เป็นหน่วยงานสนับสนุนด้านการจัดการศึกษาให้กับกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้ไม่มีอาชีพ หรือผู้มีอาชีพและต้องการพัฒนาอาชีพของตนให้มีความมั่นคง จึงได้จัดทำหลักสูตรการประกอบอาชีพการทำสบู่สมุนไพร ขึ้น โดยเน้นให้กลุ่มเป้าหมายสามารถประกอบอาชีพการทำสบู่สมุนไพร และมีงานทำอย่างมั่นคง

ดังนั้นหลักสูตรการประกอบอาชีพการทำสบู่สมุนไพร ที่ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอทับคล้อ ได้พัฒนาขึ้น มีโครงสร้างหลักสูตรประกอบไปด้วย (1) ช่องทางการประกอบอาชีพการทำสบู่สมุนไพร (2) ทักษะการประกอบอาชีพการทำสบู่สมุนไพร (3) การบริหารจัดการการประกอบอาชีพการทำสบู่สมุนไพร (4) โครงการประกอบอาชีพการทำสบู่สมุนไพร โดยเน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง และประเมินผลตามสภาพจริง จึงทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการประกอบอาชีพการทำสบู่สมุนไพรและมีอาชีพอย่างมั่นคง

หลักการของหลักสูตร

หลักสูตรการศึกษาอาชีพการทำสบู่สมุนไพร เพื่อการมีงานทำ มีหลักการจัดการเรียนรู้ดังนี้

1. เป็นการจัดทำหลักสูตรอุตสาหกรรมที่มีความยืดหยุ่นด้านหลักสูตร การจัดกระบวนการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผล

2. เพื่อพัฒนาอาชีพและการมีงานทำอย่างมีคุณภาพ สามารถสร้างรายได้ที่มั่นคง

3. ส่งเสริมให้มีการเทียบโอนความรู้เข้าสู่หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พุทธศักราช 2551

4. ส่งเสริมให้กลุ่มเป้าหมายนำศักยภาพ 5 ด้านของพื้นที่ประกอบด้วย ทรัพยากรธรรมชาติ สภาพภูมิประเทศ สภาพภูมิอากาศ ศิลปวัฒนธรรมประเพณี และทรัพยากรมนุษย์ มาใช้ประกอบการตัดสินใจประกอบอาชีพ

5. มุ่งเน้นการฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดทักษะ สามารถนำไปประกอบอาชีพได้

จุดมุ่งหมาย

มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีศักยภาพในการประกอบอาชีพและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง จึงกำหนดจุดหมายดังนี้

1. ให้มีความสามารถในการประกอบสัมมาอาชีพ ให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดและตามทันความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง
2. ให้มีความรู้ทักษะในการแปรรูปผลิตภัณฑ์ อาชีพที่สร้างรายได้ให้เกิดความมั่นคง
3. ให้มีคุณธรรมในการประกอบอาชีพ

กลุ่มเป้าหมาย

มี 2 กลุ่มเป้าหมาย คือ

1. ผู้ที่ไม่มีอาชีพ
2. ผู้ที่มีอาชีพและต้องการพัฒนาอาชีพ

ระยะเวลา

ระยะเวลาเรียนตลอดหลักสูตร จำนวน 6 ชั่วโมง แบ่งเป็น

1. ภาคทฤษฎี จำนวน 2 ชั่วโมง
2. ภาคปฏิบัติ จำนวน 4 ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตร

1. ช่องทางการประกอบอาชีพ จำนวน 30 นาที

- 1.1 ความสำคัญของการประกอบอาชีพ
- 1.2 ความเป็นไปได้ของการประกอบอาชีพ
- 1.3 ภูมิปัญญา
- 1.4 ทิศทางการประกอบอาชีพ

2. ทักษะอาชีพ จำนวน 4 ชั่วโมง

2.1 ขั้นตอนการเตรียมการประกอบอาชีพ

2.1.1 เตรียมคน

ความรู้ในเรื่องของประโยชน์ของการทำสบู่มุนไพร์ วิธีการเลือกแม่แบบ สำหรับทำการทำสบู่มุนไพร์

2.1.2 เตรียมสถานที่

- 1) ขนาดของพื้นที่ ความสะอาดของพื้นที่สำหรับเตรียมการผลิต
- 2) เตรียมพื้นที่สำหรับจัดเก็บผลิตภัณฑ์

2.1.3 เตรียมวัสดุอุปกรณ์

- 1) วัสดุสำหรับผลิตการทำสบู่มุนไพร์

2.2 ขั้นตอนการฝึกทักษะการแปรรูป

2.2.1 คัดเลือกแม่แบบสำหรับผลิตการทำสบู่สมุนไพร

1) การทำสบู่สมุนไพรแบบต่างๆ

- การคัดเลือกแม่แบบต่างๆขนาดพอเหมาะสำหรับการทำสบู่สมุนไพร
- ทำความสะอาดแม่แบบ
- บรรจุใส่ภาชนะ

3. การบริหารจัดการอาชีพ

จำนวน 30 นาที

3.1 ทู่น

3.1.1 การหาแหล่งทุน

3.1.2 การระดมทุน

3.2 การบริหารจัดการ

3.2.1 วัตถุประสงค์ในครอบครัว

- ความหมายและความสำคัญ

3.2.2 วิสาหกิจชุมชน

- 1) ความหมายและความสำคัญ
- 2) ความแตกต่างของอุตสาหกรรมในครอบครัวกับวิสาหกิจชุมชน

3.2.3 การวางแผนการผลิต

- 1) การเตรียมวัตถุดิบ
- 2) การสำรวจความต้องการของตลาด
- 3) ฤดูของผลผลิต

3.2.4 การจัดทำบัญชี

- 1) บัญชีรายรับรายจ่าย
- 2) บัญชีต้นทุน
- 3) บัญชีกำไรขาดทุน

3.3 การตลาด

- 1) ลูกค้ำ
- 2) การขนส่ง
- 3) การคิดต้นทุน การตั้งราคา

3.4 การประชาสัมพันธ์

4. โครงการอาชีพ

จำนวน 1 ชั่วโมง

4.1 ความสำคัญของโครงการอาชีพ

4.2 ประโยชน์ของโครงการอาชีพ

4.3 องค์ประกอบของโครงการอาชีพ

4.4 การเขียนโครงการอาชีพ

4.5 การประเมินความเหมาะสมและสอดคล้องของโครงการอาชีพ

การจัดกระบวนการเรียนรู้

1. วิทยากรให้ความรู้โดยวิธีการบรรยาย
2. การเรียนรู้ด้วยตนเองจากการศึกษาเอกสาร
3. การฝึกปฏิบัติ

การจัดกระบวนการเรียนรู้

- วิทยากรให้ความรู้โดยวิธีการบรรยาย
- ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร / ภูมิปัญญา
- แลกเปลี่ยนเรียนรู้
- ฝึกปฏิบัติจริง

สื่อการเรียนรู้

1. เอกสาร/ใบความรู้
2. ภูมิปัญญาท้องถิ่น
3. ฝึกปฏิบัติจริง

การวัดและประเมินผล

1. การประเมินความรู้ภาคทฤษฎีระหว่างเรียนและจบหลักสูตร
2. การประเมินผลงานระหว่างเรียนจากการปฏิบัติ ได้ผลงานที่มีคุณภาพสามารถสร้างรายได้ และจบหลักสูตร

การจบหลักสูตร

1. มีเวลาเรียน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
2. มีผลการประเมินตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60
3. มีผลงานที่มีคุณภาพ

เอกสารหลักฐานการศึกษา

1. หลักฐานการประเมินผล
2. ทะเบียนคุมวุฒิบัตร
3. วุฒิบัตร ออกโดยสถานศึกษา

การเทียบโอน

ผู้เรียนที่จบหลักสูตรนี้สามารถนำไปเทียบโอนผลการเรียนรู้กับหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในสาระการประกอบอาชีพวิชาเลือกที่สถานศึกษาได้จัดทำขึ้น

รายละเอียดโครงสร้างหลักสูตร
หลักสูตรการประกอบอาชีพ การทำสบู่สมุนไพร จำนวน 6 ชั่วโมง

เรื่อง	จุดประสงค์	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	ชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
1. ช่องทางการประกอบอาชีพ การทำสบู่สมุนไพร	1. อธิบายความสำคัญ ในการประกอบอาชีพการทำสบู่สมุนไพร 2. วิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพการทำสบู่สมุนไพร 3. สำรวจทรัพยากรการทำสบู่สมุนไพร ในชุมชนได้ 4. บอกทิศทางการประกอบอาชีพ	1.1 ความสำคัญในการประกอบอาชีพการทำสบู่สมุนไพร 1.2 แหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ การทำสบู่สมุนไพร 1.3 การสำรวจทรัพยากรในการทำสบู่สมุนไพร ที่มีในชุมชน 1.4 ทิศทางในการประกอบอาชีพ	1.1 ศึกษาข้อมูลเอกสาร ภูมิปัญญาเกี่ยวกับการทำสบู่สมุนไพร เพื่อเป็นข้อมูลในการประกอบอาชีพการทำสบู่สมุนไพร 1.2 สำรวจทรัพยากรที่ใช้ในการประกอบอาชีพการทำสบู่สมุนไพร 1.3 แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่ม และสรุปองค์ความรู้ 1.4 ครู ผู้เรียน และผู้รู้ ร่วมกันอภิปรายทิศทางการก้าวหน้า และพัฒนาอาชีพการประกอบอาชีพการทำสบู่สมุนไพร แบบที่เหมาะสมกับตนเอง เช่น ลูกจ้าง เจ้าของกิจการ ร่วมทุน พ่อค้าคนทำสบู่สมุนไพร ฯลฯ โดยคำนึงถึงความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ ความคุ้มค่า และความต้องการของตลาด	30 นาที	-

เรื่อง	จุดประสงค์	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	ชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
2. ทักษะการประกอบอาชีพ การทำสบู่สมุนไพร	1. อธิบายเกี่ยวกับขั้นเตรียมการประกอบอาชีพการทำสบู่สมุนไพรได้	2.1 เตรียมสถานที่ 2.2 เตรียมวัสดุ อุปกรณ์ และ เครื่องมือ	2.1 ศึกษาเอกสารใบความรู้เกี่ยวกับประเภทคุณสมบัติและการทำสบู่สมุนไพร 2.2 วิทยากร/ภูมิปัญญาให้ความรู้ภาคทฤษฎี	30 นาที	3 ชั่วโมง 30 นาที

เรื่อง	จุดประสงค์	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	ชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
	2. อธิบายขั้นการผลิตได้	2.3 คัดเลือกแม่แบบ 2.4 ออกแบบ รูปร่าง	2.3 เตรียมวัสดุ อุปกรณ์ ภาชนะที่ใส่ 2.4 ปฏิบัติการการทำสบู่สมุนไพร แบบต่างๆ 2.5 จัดบันทึกผลการเรียนรู้ และนำเสนอผลการเรียนรู้ 2.6 วิทยากร/ภูมิปัญญา ตรวจสอบผลงาน ให้ข้อเสนอแนะ 2.7 สรุปลองค์ความรู้เพื่อการพัฒนาต่อเนือง		

เรื่อง	จุดประสงค์	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	ชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
3. การบริหารจัดการการอาชีพ การทำสบู่สมุนไพร	1. บริหารจัดการในการทำสบู่สมุนไพร 2. บริหารจัดการตลาดในการประกอบอาชีพ การทำสบู่สมุนไพร 3. อธิบายการจัดการความเสี่ยงในการประกอบอาชีพ การทำสบู่สมุนไพร แข่งขันในตลาดผู้ผลิตได้ 4. บันทึกข้อมูล ต้นทุน - กำไรได้ 5. ประกอบอาชีพการทำสบู่สมุนไพร ด้วยความซื่อสัตย์ และรับผิดชอบต่อชุมชน และสังคม	3.1 การบริหารจัดการ - ควบคุมคุณภาพ - การลดต้นทุน 3.2 การจัดการตลาด - การจัดทำฐานข้อมูลลูกค้า - การประชาสัมพันธ์ 3.3 การจัดการความเสี่ยง - คู่แข่งขัน - กฎหมายที่เกี่ยวข้อง - ค่าใช้จ่าย - ผลกำไร 3.4 คุณธรรม จริยธรรม สำหรับผู้ประกอบการอาชีพการทำสบู่สมุนไพร	3.1 ศึกษาดูงานสถานประกอบการทางการประกอบอาชีพการทำสบู่สมุนไพร ศึกษาประเด็น การควบคุมคุณภาพการผลิต 3.2 วิทยากร/ภูมิปัญญาให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการตลาด การทำสบู่สมุนไพร 3.3 ฝึกปฏิบัติจัดทำฐานข้อมูลลูกค้า แผนการกระจายสินค้า และการประชาสัมพันธ์ 3.4 ฝึกปฏิบัติ วิเคราะห์ความต้องการของผู้ใช้ การจดบันทึกต้นทุนกำไร และศึกษาสถานะการแข่งขันในตลาด 3.5 นำเสนอผลการฝึกปฏิบัติ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่ม 3.6 วิทยากร/ภูมิปัญญาให้คำแนะนำ เสนอแนะ	30 นาที	-

เรื่อง	จุดประสงค์	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	ชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
			3.7 สรุปองค์ความรู้ เรื่อง ช่องทางการประกอบอาชีพ ทักษะการประกอบอาชีพ และการบริหารจัดการอาชีพ การทำสบู่มุนไพร์		
4. โครงการการ ประกอบอาชีพการ ทำสบู่มุนไพร์	1. บอกความสำคัญของ โครงการอาชีพได้ 2. บอกประโยชน์ของ โครงการอาชีพได้ 3. บอกองค์ประกอบของ โครงการอาชีพได้ 4. อธิบายความหมายของ องค์ประกอบของโครงการ อาชีพได้ 5. อธิบายลักษณะการเขียน โครงการที่ดีตาม องค์ประกอบของโครงการ อาชีพได้ 6. เขียนโครงการในแต่ละ องค์ประกอบให้เหมาะสม และ ถูกต้องได้ 7. ประเมินความเหมาะสม และสอดคล้องของโครงการ อาชีพได้	4.1 ความสำคัญของ โครงการการประกอบ อาชีพการทำสบู่มุนไพร์ 4.2 ประโยชน์ของ โครงการการประกอบ อาชีพการทำสบู่มุนไพร์ 4.3 องค์ประกอบของ โครงการการประกอบ อาชีพการทำสบู่มุนไพร์ 4.4 การเขียนโครงการ การประกอบอาชีพการ ทำสบู่มุนไพร์ 4.5 การประเมินความ เหมาะสมและสอดคล้อง ของโครงการการ ประกอบอาชีพการทำ สบู่มุนไพร์	4.1 จัดให้ผู้เรียนศึกษา เนื้อหาจากใบความรู้เรื่อง ความสำคัญของโครงการ อาชีพ ประโยชน์ของ โครงการอาชีพ องค์ประกอบของโครงการ อาชีพ แล้วจัดกิจกรรมการ สนทนาแลกเปลี่ยน เพื่อ สร้างแนวคิดในการดำเนิน กิจกรรมการเรียนรู้ 4.2 จัดให้ผู้เรียนศึกษาสาระ ข้อมูลจากใบความรู้ เรื่อง ตัวอย่างการเขียนโครงการ อาชีพที่ดี เหมาะสม และ ถูกต้อง พร้อมจัดการอภิปราย เพื่อสรุปแนวคิดเป็นแนวทางใ การเขียนโครงการอาชีพที่ดี เหมาะสม และถูกต้อง	30 นาที	30 นาที

เรื่อง	จุดประสงค์	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	ชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
			<p>4.3 จัดให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ การเขียนโครงการอาชีพ</p> <p>4.4 กำหนดให้ผู้เรียนฝึก ปฏิบัติการประเมินความ เหมาะสมและสอดคล้องของ โครงการอาชีพ</p> <p>4.5 จัดให้ผู้เรียนปรับปรุง โครงการอาชีพ ให้มีความ เหมาะสมและถูกต้อง</p> <p>4.6 กำหนดให้ผู้เรียนเขียน โครงการอาชีพของตนเอง เพื่อเสนอขอรับการ สนับสนุนงบประมาณ ดำเนินงานอาชีพ และใช้ใน การดำเนินการประกอบ อาชีพต่อไป</p>		